Bibliography

UDC: 016:613.94(497.1)
COBISS.SR-ID 219481868

Maja Vasiljević

Faculty of Philosophy, University of Belgrade
Čika Ljubina 18-20, 11000 Belgrade, Serbia
elmaja2112@gmail.com

Vladimir Abramović

Faculty of Philosophy, University of Belgrade
Čika Ljubina 18-20, 11000 Belgrade, Serbia
vabramovic@gmail.com

**BIBLIOGRAPHY ON AND ABOUT EUGENICS
IN THE KINGDOM OF SERBS, CROATS AND
SLOVENES/YUGOSLAVIA***

Арсиф, Горан. "Еугенетика и/ли благородност истине која ослобађа," *Зеница: маџазин за књижевност, уметност и философију* 2/5 (2007), 111-118

Bartulin, N. "The ideal Nordic-Dinaric racial type: Racial anthropology in the Independent State of Croatia," *Review of Croatian History* 5 (2009), 189-219.

Balabanić, J. "Darvinizam u Hrvatskoj između znanosti i ideologije," *Nova prisutnost* 7(2009), 373-406.

Bazala, Vladimir. "Negativna, pozitivna i korektivna eugenika," *Pravda* (26-27. oktobar 1935)

Дегриз, Лукас. [прев. Марко Аврамеску] "Правда, еугеника и постчовечанство," *Градина: часопис за књижевност, уметност и друштвена питања* 45/31 (2009), 93-101

Dugac, Željko. *Protiv bolesti i neznanja: Rockefellerova fondacija u međuratnoj Jugoslaviji*. Zagreb. 2005

* This paper has been written as a part of national project "Modernization of Western Balkans" (No. 177009), funded by The Ministry of Education, Science and Technology of Republic of Serbia.

Dugac, Željko. "Andrija Štampar i javno-zdravstvena politika Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca – Jugoslavije," u Balen I, Kovačić L, ur., *Andrija Štampar: Radovi sa znanstvenih skupova Dani Andrije Štampara u Slavonskom Brodu*. Slavonski Brod: Opća bolnica Dr. Josip Benčević; 2009, 63–76.

Dugac, Željko, Kako biti čist i zdrav. Zdravstveno prosvjeđivanje u međuratnoj Hrvatskoj. Zagreb 2010.

Dugac, Željko. "Like Yeast in Fermentation: Public Health in Interwar Yugoslavia," u Promitzer, Christian, Sevastē Troumpeta, Marius Turda, ur., *Health, hygiene, and eugenics in southeastern Europe to 1945*. Vol. 2. Central European University Press, 2011

Дворниковић, Владимир. *Карактѣрологија Југословена*. Београд, 1939.

Evgenika: priloga Zdravniškega vestnika. Leto 1, št. 1 (feb. 1935) – leto 4, št. 4/5 (dec.1938). Golnik: Slovensko zdravniško društvo, 1935-1938.

Falina, Maria. "Between 'Clerical Fascism' and Political Orthodoxy: Orthodox Christianity and Nationalism in Interwar Serbia," u Matthew Feldman, Marius Turda, ur., *Clerical Fascism in Interwar Europe*. London: Routledge, 2008, 35–46.

Fatović-Ferenčić, Stella. "Society as an Organism: Metaphor as Departure Point of Andrija Štampar's Health Ideology," *Croatian Medical Journal* 49 (2008), 709–719

Fatović-Ferenčić, Stella. "Znanost u službi ideologija: Kako je eugenika izmanipulirala zbilju," u Fatović-Ferenčić S, Tucak A, ur. *Medicinska etika*. Zagreb: Medicinska naklada, 2011, 41-43.

Gjukić, M. "Vrsta, rasa i konstitucija," *Liječnički vjesnik* 64 (1942) 375-379

Gjukić, M. "Nekoliko riječi o principima eugenike (rasne higijene) i njenoj današnjoj primjeni," *Liječnički vjesnik* 64 (1942), 413–417

Gjukić, M. "Praktična upotreba nauke o baštinenju kod ljudi," *Liječnički vjesnik* 65 (1943), 121–130

Gosti, B. "Duševna higijena i rasni problem," *Ars therapeutica* 10 (1937), 223–232.

Gosti, B. "Rasni problemi u svetlosti duševne higijene," *Pravda* (14-15. februar 1935)

Glumbić, Nenad. "Etičke dileme u prevenciji i tretmanu ometenosti," u *Nove tendencije u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji*, urednik Dobrivoje Radovanović, 187-212. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Centar za izdavačku delatnost (CID), 2007.

Grmek, M. D. urednik. *Serving the Cause of Public Health. Selected Papers of Andrija Štampar*. Zagreb: Andrija Štampar School of Public Health, 1966.

Hrenčević, Juraj. "Eugenika i pomlađivanje," *Ars therapeutica* 10 (1937)

Ilić, Petar M. "O preporoñaju današnjeg čoveka," *Glas Matice srpske* jul (1938)

Иванић, Стеван З. „Кућа на селу,“ *Гласник центральної Хіііјенскої завода* 17/4 (1934), 145-154

- Ivanić, Stevan. "Dr. G. Banu L'hygiène de la race," *Glasnik Centralnog higijenskog zavoda*, Beograd 1-2 (1939)
- Ivanov, Damyan. "Shto e evgenika," *Narod i potomstvo* 1 (1935), 1.
- "Izveštaj o radu Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu 1932 god. (direktor dr. Stev. Z. Ivanić)," *Socijalno-medicinski pregled*, mart-jun (1933)
- "Izveštaj o radu Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu 1933 godine," *Socijalno-medicinski pregled* maj-avgust (1934)
- "Izveštaj o radu Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu 1934 godine," *Socijalno-medicinski pregled* januar-april (1935)
- Jelovšek, Vladimir. "Rasna higijena," *Liječnički vjesnik – Staleški* 46 (1924)
- Јевремовић, Милан П. *Размишљања о њрејорођају данашњеј човека*, Београд. 1937.
- Јојкић, Младен. *Садањи Србин. Покушај физиолошко-џаџиолошке сџугуђе о срџском народу*. Суботица: Штампарија Винка Блесића, 1895.
- Kohout, B. "Higijena društva (eugenija)," *Liječnički vjesnik* 35(1913), 546–53, 604–10
- Kostić, Aleksandar Đ. "Glavna načela rasne higijene," *Zdravlje* (januar 1933)
- Kostić, Aleksandar Đ. "O jednom zanemarenom putu da se dođe do zdravog naroda," *Zdravlje* (maj 1933)
- Kostić, Aleksandar. "Kako će u Nemačkoj nasledno obolele operisati da bi postali neplodni," *Politika* (12. novembar 1933)
- Kostić, Aleksandar. "Moralna vrednost regulisanja rađanja," *Politika* (13. novembar 1938)
- Krautzer, Franjo. "Znanstvena podloga eugenike," *Obnovljeni život* 18/2 (1937), 59-72
- Krautzer, Franjo. "Mendelizam, eugenika i ljudski rod," *Obnovljeni život* 18/4 (1937), 154-163.
- Krulj U. *Važnost higijene za državu i naciju*. Sarajevo: Zdravstveni odsek za Bosnu i Hercegovinu, 1920.
- Krulj U., *Politika i rasa – Rasni nacionalizam*. Sarajevo, 1925.
- Kuhar, Martin, Fatović-Ferenčić, Stella. "Prostitutes and criminals: beginnings of eugenics in Croatia in the works of Fran Gundrum from Oriovac (1856-1919)," *Croat Medical Journal* 53(2012), 185–97.
- Kuhar, Martin. *Eugenika u hrvatskoj medicini i njezin utjecaj na javnost u razdoblju od 1859. do 1945*. doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, 2015
- Маклецов, Александар. "Борба за оплемењавање расе," *Лейбойис Маџице срџске* СІІІ 321/2 (авг. 1929), 287-291
- Maleš, Branimir. *Antropološka ispitivanja. Prilog ispitivanju telesnih osobina crnogorskih i susednih plemena*. Beograd. 1932.
- Maleš, Branimir. „Rase i krvne grupe,“ *Ideje* 3 (1934)

Малеш, Бранимир. “Неколико напомена о динарској раси,” *Социјално-медицински преглед* 7/2 (1936), 1-7

Maleš, Branimir. „Narodnost i rase,” *Ideje* 10 (1935)

Малеш, Бранимир. *О људским расама*. Београд, 1936.

Maleš, Branimir. „Problem našeg nacionalizma: U čuvanju rasnih odlika naših je Spas,” *Ideje* 19 (1935)

Maleš, Branimir. “Rase kojima pripadaju Srbi i Hrvati,” *Socijalno-medicinski pregled* (oktobar-decembar 1937)

Малеш, Бранимир. „Жута опасност као демографска појава,” *XX век* 2 (феб. 1938)

Maleš, Branimir. “Definicija rase,” *XX vek* (sept. 1938)

Малеш, Бранимир. „Расно порекло Светог Саве,” *XX век* (1939)

Maleš, Branimir. “Jevreji kao rasa,” *Vreme* (23.10.1940)

Malović, Ilija. “Eugenika kao ideološki sastojak fašizma u Srbiji 1930-ih godina XX veka,” *Sociologija: časopis za sociologiju, socijalnu psihologiju i socijalnu antropologiju: organ Jugoslovenskog sociološkog društva i Sociološkog odeljenja Instituta društvenih nauka* 50/1 (2008), 79-96

Марковић, Лаза. *Расна хиџјена код нас*. Нови Сад: Здравствени одсек за Банат, Бачку и Барању (s. a.)

Марковић, Лаза. *Задаци народне управе за унапређење расне хиџјене и евјенике*. Нови Сад: Штампарија Супек и Јовановића, (s.a.)

Марковић, Лаза. *Женидба и угадба или како ће народ доћи до добра погмлајка*. Нови Сад: Матица српска, 1913.

Marković, Laza. “Potreba rasnohigijenske reforme braka,” *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 1 (1919–1920), 74–77, 110–115, 153–155

Marković, Laza. “Rasna higijena – nacrt zakona o braku,” *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 1 (1919–1920), 126–30.

Марковић, Лаза. *Женидба и угадба или како ће народ доћи до добра погмлајка*. Нови Сад: Државна школа за здравствено просвећивање, 1922.

Марковић, Лаза. *Зашићо Срби пре времена умиру?* Загреб: Привредникова књижара и штампарија, Д. Д., 1914.

Mattauschek, Emil. “Einiges über die Degeneration des bosnisch-herzegowinischen Volkes,” *Jahrbücher für Psychiatrie und Neurologie* 29 (1908), 134–48

Mazover, Mark. [prev. Adriana Zaharijević] “Zdrava tela, bolesna tela,” *Treći program* 139/140 (2008), 434-460

Milosavljević, Olivera. “Eugenika,” u *Savremenici fašizma: 2 Jugoslavija u okruženju 1933-1941*. Београд: Хелсиншки одбор за људска права, 2010, 84-102

- Mitrović, Veselin. "Liberalna eugenika: ideologija poboljšanja?" *Antropologija: časopis Centra za etnološka i antropološka istraživanja (CEAI) Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu* 12/2 (2012), 63-79
- Molnar, Aleksandar. „Houston Stewart Chamberlain: Počeci rasnog svetonazora,“ *Theoria: časopis Filozofskog društva Srbije* 39/3 (1996), 41-105
- Obuljen, Miho. "Dužnost i potreba izučavanja rasnog problema," *Narodna odbrana* (28. jul 1935)
- Obuljen, Miho. "Dužnost i potreba izučavanja rasnog problema," *Narodna odbrana* (28. jul-4. avgust 1935)
- Obuljen, Miho. "Josif Artur grof Gobino," *Narodna odbrana* (6. septembar 1935)
- Obuljen, Miho. "Nauka o ljudskim rasama, nacionalna potreba i dužnost," *Otadžbina* (28. januar 1937)
- "Otsek za rasnu higijenu," *Zdravlje* (jun-jul 1933)
- Pavlović E. "Dr. Nikola Sučić – jedan od prvih hrvatskih seksologa," u Škrobonja A, ur., *Rijeka i Riječani u medicinskoj povijesnici 2000.–2009.* Rijeka, 2011.
- Pirc, Bojan. *Opadanje stanovništva u Slavoniji*. Beograd: Štamparija Centralnog higijenskog zavoda, 1931.
- Pirc, Bojan. "Zašto nestaju narodi," *Zdravlje* 3-4 (1937)
- "Poboljšanje kvaliteta naše rase nacionalni problem," *Vreme* (12. septembar 1933)
- Popović, J. "Očne bolesti sa gledišta rasne higijene," *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 5 (1924), 200-209
- Popović, L. "K nacrtu novog sanitetskog zakona: Eugenika," *Liječnički vjesnik – Staleški* 43 (1921)
- Popović L. "Eugenika," *Nova Evropa* 1 (1920), 243–24
- "Rasno biološko odabiranje," *Otadžbina* (18. mart 1934)
- Савићевић, Милорад. *Ко се сме жени́ти?* Београд: Државна штампарија Краљевине Србије, 1909.
- Савићевић, Милорад. *Ко се сме жени́ти?* Београд: Издање Свесловенске књижарнице, 1913.
- Станковић, Синиша. *Животи́ни йросі́тор*. Београд, 1940.
- Станојевић, Владимир С. *Буквар војничко́ї здравља*. Београд: Министарство војно и морнарице, Државна штампарија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, 1920.
- Станојевић, Владимир С. *Буквар војничко́ї здравља*. Подсетник за војнике и подофицере у кадру и резерви. Београд: Здравље, 1922.
- Станојевић, Владимир С. *Буквар војничко́ї здравља. Уйи́тник и йодсе́йтник за војнике и йодофи́цере у кадру и у резерви са сликама*. Београд, 1923.

Stanojević, Vladimir S. *Bukvar vojničkog zdravlja. Upitnik i podsetnik za vojnike i podoficire u kadru i u rezervi sa slikama*. Beograd: Zdravlje, 1925.

Станојевић, Владимир С. *Буквар војничкої здравља. Упитник и подсетник за војнике и подофицере у кадру и у резерви. Са сликама*. Београд: Здравље, 1926.

Станојевић, Владимир С. *Буквар војничкої здравља. Упитник и подсетник за војнике и подофицере у кадру и у резерви са сликама*. Београд: Здравље, 1927.

Stanojević, Vladimir S. *Bukvar vojničkog zdravlja. Znanja i pouke o zdravlju za vojnike i podoficire u kadru i u rezervi sa slikama*. Beograd, 1927.

Станојевић, Владимир С. *Еуѣника: Хиѣјена човечјеї зачећа и ѣроблем наслеђа*. Београд: Министарство народног здравља, 1920.

Stanojević S. "Eugenika i rasno-higijenski problem," *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 1(1919–1920), 20–26

Stefanović, Svetislav. „O krvnim grupama i rasnom problemu,“ *Ideje* 6 (1934)

Stefanović, Svetislav. „Odgovor na neozbiljna raspravljanja rasnog pitanja u nas: Rasa i kultura,“ *Ideje* 22 (1935)

Stefanović, Svetislav. "Rasna higijena, abortus i mere zaštite," *Evgenika* 1/5 (1935)

Stefanović, Svetislav. "Rasa i kultura (1935)," u: *Starim ili novim putevima*, Novi Sad, 2006, 321–322.

Stefanović, Svetislav. „Socijalne tendencije rasizma: Rasizam i ekonomska struktura Društva,“ *Ideje* 26 (1935)

Stefanovic, Svetislav. "Za zdravstveno podizanje sela," *Jugoslovensko lekarsko društvo* (1934)

Sučić, Nikola. *Spolne bolesti: spolni život i higijena braka*. Zagreb: Tisak jugoslovenske štampe, 1937.

Sučić, Nikola. *Bolesti živaca i duše: Psihopatije, psihoneuroze i psihoze – Tjelesna gradnja, temperament i karakter*. Zagreb: Tisak jugoslovenske štampe, 1933.

Sučić, Nikola. *Na izvoru života*. Zagreb: Tisak hrvatske državne tiskare, 1943.

Sučić, Nikola. "Rase i rasno pitanje," *Seljačke novosti* 11/51–52 (1935), 7–8

Sučić, Nikola. "Za zdravo potomstvo," *Seljačke novosti* 12/2 (1936), 4.

Sučić, Nikola. "Nasljedstvo roda i bolesti koje se naslijeđuju," *Seljačke novosti* 16/51–52 (1940), 12–13

Štampar, Andrija. "Socijalna higijena," *Slobodna riječ* 9 (1910), 5

Štampar, Andrija. "Kako ćemo očuvati narodno zdravlje?," *Hrvatska njiva* 2 (1918), 481–483

Štampar, Andrija. "O zdravstvenoj politici," *Jugoslavenska njiva* 29–31 (1919), 1–29

Štampar, Andrija. "Rasna higijena: Preporođaj," *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 1 (1919– 1920)

- Štampar, Andrija. "O socijalnoj medicine," *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 4 (1923), 1–12
- Štampar, Andrija. "Pet godina rada na higijeni," *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 6 (1925), 289–91
- Štampar, Andrija ur. *Socijalna medicina*. Zagreb: Institut za socijalnu medicine, 1925.
- Štampar, Andrija. *Higijena i socijalna medicina*. Zagreb: Narodne novine, 1940.
- Thaller, Lujo. "Eugenika," *Narodna zaštita* 2 (1918)
- Thaller, Lujo. "Eugenika i ženidba: Opaske raznim prijedlozima o zabrani braka," *Glasnik Ministarstva narodnog zdravlja* 1(1919–1920), 508–513.
- Tomašić, D. "Eugenika i rasne teorije," *Savremeni hrvatski medicinar* 1 (1937), 74–7
- Tomašić, D. *Kritika rasne interpretacije političke historije Hrvata i Srba*. Ljubljana: Jugoslovanska tiskara, 1937
- Tomašić, D. "Psihička i politička pozadina rasnih teorija," *Nova riječ* 2/11 (1937), 4
- Tomašić, D. "Rasno tumačenje društva," *Mjesečnik Pravnčkoga društva u Zagrebu* 66 (1940), 19–28
- Trifunović, Mih. *Principi vonjenja, u prirodi i ljudskom društvu*. Pančevo, 1937.
- "U Beogradu se živo radi na pripremanju velike higijenske izložbe," *Pravda* (27. mart 1933)
- Valensin, Albert. "Eugenika i moral," *Obnovljeni život* 13/6. (1932), 241–253
- Vasiljević, Milosav. *Sociološki trebnik*. Beograd, 1940.
- Vuletić, A. "Položaj liječnika i rasna higijena," *Ars therapeutica* 7 (1934), 149–156.
- Yeomans, Rory. "Of 'Yugoslav Barbarians' and Croatian Gentlemen Scholars: Nationalist Ideology and Racial Anthropology in Interwar Yugoslavia," u Marius Turda, Paul J. Weindling, ur., *Blood and Homeland: Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900–1940*. Budapest: Central European University Press, 2007, 83–122.
- Yeomans Rory. "Fighting the white plague: Demography and abortion in the Independent State of Croatia," u Promitzer C, Trubeta S, Turda M, ur., *Health, hygiene and eugenics in Southeastern Europe to 1945*. Budapest & New York: CEU Press; 2011, 385–426.
- Зоргнер, Стефан Лоренц. [прев. Бранка Јовановић] "Фасете еугенике," *Зеница: маџазин за књижевност, уметност и филозофију* 2/5 (2007), 80–84
- Zakonska odredba o zabrani i kažnjavanju uzrokovanog pometnuća i o prekidanju trudnoće. *Narodne novine* 1941, br. 49.
- Zakon o suzbijanju polnih bolesti. *Narodne novine – Službeni list* 1934, br. 131.
- Zarnik, B. "Eugeničke smjernice," *Priroda* 22 (1932), 152–153

- Zarnik, B. "Eugenika i država," *Narodne novine* 98/80 (1932), 4
- Zarnik, B. "Poziv na osnivanje Antropološko-eugeničkog društva," *Priroda* 24 (1934), 61–62
- Zarnik, B. "Da li su za naš narod potrebne eugeničke mjere?," *Savremeni hrvatski medicinar* 1 (1937), 37–42
- Zarnik, B. "O rasnom sastavu evropskog pučanstva," *Hrvatsko kolo* 8 (1927), 40–80
- Zarnik, B. "Krv i rasa," *Priroda* 20 (1930), 1–14
- Zarnik, B. "Rasa i duševna produktivnost," *Priroda* 21 (1931), 129–140
- Živković, Andrija. *Eugenika i moral*. Zagreb: Hrvatska bogoslovska akademija, 1933.
- Živković, Andrija. "Iz povijesti eugenike," *Bogoslovska smotra* 21/2 (1933), 160–168
- Živković, Ljubomir. *Ljudsko društvo i rasna teorija*. Zagreb, 1937.
- Živković Lj. "Eugenika i ljudsko društvo," *Savremeni hrvatski medicinar* 1 (1937), 117–126
- Živković, Lj. "Rasna nauka i rasna ideologija," *Znanost i život* 1 (1937), 165–172
- Županić, Niko. *Evgenika dr. Ivana Tavčarja*. Ljubljana, 1921.
- Županić, Niko. *O rasni estetiki ljudstva pri Jugoslovenah*. Ljubljana: Etnografski muzej i Učiteljska tiskarna, 1935.